

Mark Cohen maakt foto's als een haastige jager

Fotografie

Mark Cohen: Dark Knees

T/m 11/1 in het Nederlands Fotomuseum.
Rotterdam. Inl: nederlandsfotomuseum.nl

Door **Rianne van Dijk**

Natuurlijk, de meeste mensen geloven niet dat een foto een stukje van hun ziel wegneemt. Maar dat fotografie iets roofzuchtigs heeft, zoals Susan Sontag beweert, dat klopt wel. Zeker bij straatfotografie, waarbij in principe elke burger vogelvrij is.

Als je op internet filmpjes bekijkt over de werkwijze van de Amerikaanse straatfotograaf Mark Cohen (1943), zie je een roofdier aan het werk. Cohen besluit zijn onderwerpen als een leeuw, op zoek naar dat ene, bijzondere moment. Om zijn prooi op het moment suprême te overvallen met een kleinbeeldcamera in zijn ene en de flitslamp in zijn andere hand. Het volle licht flitst in het gezicht van de nietsvermoedende voorbijganger, die de fotograaf verschrikt en verbaasd aankijkt. En voordat hij beseft wat er gebeurd is, heeft de hyperalerte Cohen allang weer de benen genomen. Hij komt veel te dichtbij, duikt omlaag en brengt razendsnel zijn camera in de aanslag. Zonder door de zoeker te kijken drukt hij af. *Snap. Snap. Snap.* Buit binnen.

In de tentoonstelling *Dark Knees* van Mark Cohen in het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam, zien we in 130 foto's de resultaten van de omzwervingen die hij tussen 1969 en 2012 maakte door de straten van Wilkes-Barre, een voormalig mijnstadje in Pennsylvania. Hij werd er geboren, woonde er bijna zijn hele leven en runde er een fotostudio. Tussen de trouwpartijen en commerciële opdrachten door legde hij de vluchtige momenten in het dagelijks leven vast. De man achter een flipperkast, de arm van een oude vrouw die wat blaadjes uit

Mark Cohen,
**Upside down
girl** (1974)
FOTO COURTESY
ROSEGALLERY

Mark Cohen besluit zijn onderwerpen als een leeuw

een heg trekt, de vuile knieën van een kind. Hij fotografeerde de paarse broek van een meisje met een springtouw, de jas met pantermotief.

Op de foto's staan vooral veel handen, voeten, benen, buiken, dijen. Zelden een heel lichaam, en zelden een gezicht - meestal is dat sowieso onherkenbaar omdat het maar half in het kader past, of omdat een grote kauwgombel het zicht belemmert. Als hij geen (delen van) mensen fotografeert, focust Cohen op ogenschijnlijk volstrekt oninteressante taferelen: een oude houten deur, een plastic zakje op het gras, lege flessen op een rij. Tezamen vor-

men de beelden een poëtisch portret van een stad, of eigenlijk meer een glimp van een geheime, bijna mysterieuze wereld achter die stad. Dat devote samenvoegen van de handen in de schoot, de zachte dauwdruppels op de waslijn, het priemen de oog van de hond die zich nog net het kader weet binnen te wringen. Als Cohen ze niet voor ons had vastgelegd, zouden ze ons waarschijnlijk nooit zijn opgevallen.

We zien dit soort beelden de laatste jaren wel vaker opduiken; de fragmentarische snapshots via de smartphone, die soms tot kunst worden verheven. En in de zogeheten *found photography*, oude albums of los-

se foto's, nooit bedoeld voor de witte muren van een galerie of een museum, totdat een marktstruiner met oog voor esthetiek het stof ervan afblies.

Net als het werk van Cohen roepen deze nieuwe vormen van omgaan met fotografie vragen op over privacy. Want eigenlijk is zijn werk een beetje ongepast, net iets te dichtbij, voyeuristisch. En net als de smartphonebeelden en de gevonden beelden zijn de foto's van Cohen verre van perfect: overbelicht, onscherp, het onderwerp amper in beeld. Maar juist dat rafelige randje, gecombineerd met dat ultieme oog voor detail, geeft zijn foto's die enorme kracht.